

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 29/2022-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duřu a Miroslava Duriřa v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky predbeřne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 32 Exre 285/2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 26. októbra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje prikázať Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) neodkladne konať, priznať morálnu satisfakciu vo výške 1 000 eur a nahradiť trovy právneho zastúpenia. Sťažovateľ žiada, aby mu ako nemajetnému účastníkovi ústavný súd ustanovil advokáta na zastupovanie pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a ostatných príloh ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd začal ešte v roku 2019 konať v napadnutom konaní. Z pripojeného upovedomenia okresného súdu č. k. 1 SprV/396/2021 zo 14. októbra 2021 vyplýva, že predseda okresného súdu vyhodnotil sťažnosť sťažovateľa na prietáhy v konaní obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „obchodná spoločnosť“), ako dôvodnú.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ tvrdí, že jeho záležitosť trvá neprimerane dlho, sudca vôbec nereaguje na rôzne výzvy od Centra právnej pomoci ani na žiadosť sťažovateľa ako účastníka. Nevykonával žiadne úkony na odstránenie právnej neistoty. Sťažovateľ preto formuloval list predsedovi súdu, ktorý konštatoval prietahy v konaní.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) postupom okresného súdu v konaní vo veciach obchodného registra podľa štvrtej hlavy Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“).

5. Sťažovateľom uvedené skutočnosti nepostačujú na predbežné posúdenie ústavnej sťažnosti a žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu, preto si ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zabezpečil základné informácie o predmete konania a účastníkoch napadnutého konania.

6. Podľa oznámených informácií sťažovateľ návrhom doručeným okresnému súdu v júli 2019 žiadal o zosúladenie údajov uvedených v obchodnom registri, pretože bol v obchodnej spoločnosti zapísaný ako konateľ a spoločník bez jeho vedomia. Okresný súd zistil dôvod na zrušenie obchodnej spoločnosti pre neplnenie povinnosti uložiť riadnu individuálnu účtovnú závierku do zbierky listín od vzniku spoločnosti. Účastníkov konania (sťažovateľa a druhého konateľa, pozn.) okresný súd vyzval na vyjadrenie v októbri 2020. V marci 2021 okresný súd po márnom uplynutí lehoty na vyjadrenie začal zisťovanie majetkových pomerov obchodnej spoločnosti.

7. Podľa údajov zapísaných v obchodnom registri sťažovateľ bol zapísaný ako konateľ a spoločník obchodnej spoločnosti od 8. januára 1999, pričom samotná obchodná spoločnosť bola v obchodnom registri zapísaná od 16. apríla 1991 do 23. novembra 2021, keď došlo k jej výmazu *ex officio* podľa § 768s ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov vrátane všetkých údajov zapísaných v obchodnom registri ku dňu výmazu.

III.1. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov:

8. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (III. ÚS 154/06, I. ÚS 76/03, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp aj v čl. 12 CMP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania účastníkov konania a iných osôb. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje.

K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre s'ťažovateľa (m. m. II. ÚS 32/02, III. ÚS 241/2017, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa.

10. V súvislosti s posúdením prvého kritéria, t. j. právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade je predmetom konania okresného súdu zosúladenie údajov uvedených v obchodnom registri so skutočným právnym stavom, ktoré tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy registrových súdov. Napadnuté konanie nemožno považovať za právne zložitú. Ústavný súd rovnako nezistil, že prejednávaná vec sa vyznačovala určitým stupňom faktickej (skutkovej) zložitosti.

11. Vzhľadom na charakter a význam veci pre s'ťažovateľa ústavný súd nespozoroval v tvrdeniach s'ťažovateľa ani zo samotnej podstaty veci osobitný význam pre s'ťažovateľa, ktorý by mal byť premietnutý do povinnosti súdu postupovať v napadnutom konaní s inou ako primeranou rýchlosťou.

12. S'ťažovateľ svojím správaním podľa názoru ústavného súdu neprispel k dĺžke napadnutého konania.

13. K postupu okresného súdu ústavný súd uvádza, že od podania návrhu, ktorým sa začalo napadnuté konanie, do podania ústavnej s'ťažnosti uplynuli 2 roky a 3 mesiace. Okresný súd nad rámec návrhu s'ťažovateľa zistil počas tohto obdobia prítomnosť dôvodov na zrušenie obchodnej spoločnosti a konal s účastníkmi od októbra 2020, teda vyše jeden rok po začatí konania.

14. Na tomto mieste upriamuje ústavný súd pozornosť na odlišnú úpravu účasti v konaní o zosúladenie údajov v obchodnom registri so skutočným právnym stavom podľa § 278 písm. b) a nasl. CMP, kde má s'ťažovateľ postavenie účastníka konania (§ 292 ods. 1 CMP). V konaní o zrušení obchodnej spoločnosti alebo družstva podľa § 309a CMP, ktoré možno začať aj bez návrhu, je však účastníkom konania iba spoločnosť.

15. Z uvedeného vyplýva, že po začatí konania o zrušenie obchodnej spoločnosti s'ťažovateľ síce zostal účastníkom konania o zosúladenie údajov, toto konanie však okresný súd ďalej viedol pod tou istou spisovou značkou ako konanie o zrušenie obchodnej spoločnosti.

16. K výmazu obchodnej spoločnosti napokon došlo takmer mesiac po podaní ústavnej s'ťažnosti z dôvodu „čistenia“ obchodného registra, keďže obchodná spoločnosť bola v marci 2021 zaradená na zoznam právnických osôb, ktoré si nespĺnili povinnosť premeny menovitej hodnoty vkladov

a menovitej hodnoty základného imania zo slovenskej meny na euro podľa osobitných predpisov ani do 1. decembra 2020.

17. Ústavný súd pri hodnotení postupu okresného súdu poukazuje na to, že doterajšia celková dĺžka konania nie je sama osebe dôvodom na vyslovenie, že došlo vo veci k zbytočným priet'ahom. Takáto dĺžka konania je síce na hranici ústavnej akceptovateľnosti (obdobne II. ÚS 267/2021), nepristúpili však k nej ostatné okolnosti ako význam pre s'ťažovateľa, ktoré by ju posunuli do ústavnej roviny. Je pravdou, že sa vyskytli priet'ahy, ako to konštatoval predseda okresného súdu, v nadväznosti na ich zistenie však okresný súd urýchlene konal. S'ťažovateľova právna neistota bola odstránená necelý mesiac po podaní ústavnej s'ťažnosti. V súčasnosti by prijatie ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie nemohlo s'ťažovateľovi priniesť ďalšie odstránenie právnej neistoty. Preventívny účinok ústavnej s'ťažnosti ako jej hlavný účel teda nie je možné dosiahnuť. K tomu pristupuje konštatovanie predsedu okresného súdu o vzniknutých priet'ahoch, čím sa vyčerpaj aj satisfakčný rozmer ústavnej s'ťažnosti, ktorý s'ťažovateľ môže dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

18. Z už uvedeného je zrejmé, že v posudzovanom prípade je potrebné primeranosť dĺžky konania v súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy posudzovať v rámci objektívnych okolností, ktoré vstúpili do konania. Vzhľadom na zistenie dôvodu na zrušenie obchodnej spoločnosti okresným súdom podľa názoru ústavného súdu postupoval aj s prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresný súd ešte ústavne prijateľným spôsobom. Ústavný súd zaznamenal v jeho postupe určitú nečinnosť a neefektívnosť, avšak bez následkov v podobe spôsobenia zbytočných priet'ahov.

19. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní či inom konaní pred orgánom verejnej moci má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na kratšie obdobia nečinnosti orgánu verejnej moci ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku konania (I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01, II. ÚS 129/06, I. ÚS 287/2017).

20. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na zložitosť veci, význam veci pre s'ťažovateľa a postup okresného súdu v napadnutom konaní vo svojom súhrne konanie nie je poznačené zbytočnými priet'ahmi takej intenzity, aby bolo možné po prijatí ústavnej s'ťažnosti na ďalšie konanie vysloviť porušenie označených práv; doterajší priebeh konania je zlučiteľný s obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej s'ťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi s'ťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej s'ťažnosti nezaoberal. S'ťažovateľ má navyše k dispozícii iné právne prostriedky podľa osobitného predpisu (zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov), ktorými sa môže domáhať satisfakcie za prípadnú ujmu spôsobenú prietiahmi, ktorých vznik konštatoval okresný súd pri vybavovaní jeho sťažnosti.

III.2. K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

22. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. januára 2022

Ladislav DUDITŠ
predseda senátu